

Magda Dziembowska*

Bezpieczeństwo granicy Rzeczypospolitej Polskiej a konflikt zbrojny w Ukrainie

Streszczenie

W artykule zostały omówione ustawowe zadania Straży Granicznej jako polskiej formacji bezpieczeństwa. Po przystąpieniu Polski do strefy Schengen granica zewnętrzna stała się wspólną granicą Unii Europejskiej. Nielegalna migracja stwarza istotne wyzwanie w zapewnieniu bezpieczeństwa państwa. Niezbędne staje się podejmowanie działań minimalizujących zagrożenia związane z nielegalną migracją. Zapewnienie skutecznej ochrony granicy państwowej jest konieczne do utrzymania jej nienaruszalności. Niewątpliwie zagrożenie bezpieczeństwa granic znacząco wzrasta w czasie wojny. Aktualnie prowadzona rosyjska pełnoskalowa wojna w Ukrainie determinuje konieczność budowania struktur bezpieczeństwa, które będą w stanie przeciwstawić się współczesnym zagrożeniom.

Słowa kluczowe: granica państwowa, bezpieczeństwo, wojna, migracja, Straż Graniczna

* Dr Magda Dziembowska, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, e-mail: magda.dziembowska@uwm.edu.pl, ORCID: 0000-0002-4370-5356.

Wstęp

Pełnoskalowa wojna rozpętana przez Rosję stała się przyczynkiem do wielu przemyśleń dotyczących skutecznego zapewnienia nienaruszalności granic państwowych. Rosyjska agresja uświadomiła, że wypracowanie umiejętności stawienia czoła wrogiemu państwu jest najistotniejsze w budowaniu potencjału, przyszłości i niezależności poszczególnych krajów. Przygotowanie odpowiednich sił i środków zapewne zmniejszy liczbę powtórzonych błędów popełnionych przez Ukrainę. Bezsprzecznie zadaniem każdego państwa jest zapewnienie ochrony własnych granic, które to powinny być trwałe i nienaruszalne.

Celem niniejszego artykułu jest zwrócenie uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa granic państwowych w dobie trwającego konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Autorka w artykule wskazuje ważkość omawianego tematu oraz przedstawia regulacje prawne dotyczące ochrony granic. Podejmuje próbę pokazania znaczenia nielegalnej migracji jako wyzwania w zapewnieniu bezpieczeństwa państwa. Omawia ustawowe zadania Straży Granicznej, formacji, która odgrywa niezwykle ważną rolę w ochronie granic. Autorka przedstawia wnioski wysnute z aktualnie trwających działań rosyjskiego agresora.

Pojęcie granicy państwowej

Zauważyć należy, że o istnieniu jakiegoś państwa można mówić wówczas, gdy obejmuje ono terytorium, które w istocie stanowi o jego wartości. Wyznacza ono wtedy jego przestrzeń, tożsamość oraz jurysdykcję. Państwo uznaje się za organizację terytorialną¹. W leksykografii pod pojęciem „granica” rozumie się przede wszystkim linię, która ma za zadanie oddzielenie jednego obszaru od sąsiedniego². Za oczywiste uznać należy, że uniwersalne oznaczenie granic między państwami wyznaczają znaki graniczne³. Granica jest uznawana za wartość materialną, która umożliwia uporządkowanie przestrzeni. Tym samym granice pełnią funkcje porządkującą i regulującą, a także identyfikują

1 P. Lubiewski, *Granice Rzeczypospolitej Polskiej jako wyzwanie dla bezpieczeństwa państwa*, „Przegląd Policyjny” 2019, nr spec., s. 49–66.

2 E. Kubicka, *O pojęciu granicy raz jeszcze*, „Linguistica Copernicana” 2012, nr 1, s. 215.

3 J.R. Truchan, *Wybrane obszary współdziałania Policji i Straży Granicznej w ochronie granicy Polski – zewnętrznej granicy Unii Europejskiej*, Szczytno 2016.

strefy działania w stosunkach międzynarodowych⁴. Spełniają również funkcję ekonomiczną, stanowią bowiem zaporę dla wolnego przepływu towarów, oraz funkcję społeczną, dlatego że utrudniają swobodne przemieszczanie się ludności⁵. Jednakże to w ustawie z 12 października 1990 roku o ochronie granicy państwowej⁶ ustawodawca unormował legalną definicję pojęcia „granica państwowa”. Wskazał, że granicą państwową „[...] jest powierzchnia pionowa przechodząca przez linię graniczną, oddzielająca terytorium państwa polskiego od terytoriów innych państw i od morza pełnego. Granica państwowa rozgranicza również przestrzeń powietrzną, wody i wnętrze ziemi”⁷. Artykuł 3 rzeczonyj ustawy stanowi, że granica państwowa na morzu przebiega w odległości 12 mil morskich od linii podstawowej, określonej w odrębnych przepisach, lub po zewnętrznej granicy red włączonych do morza terytorialnego⁸. Nie budzi wątpliwości, że według polskiego prawa nielegalne przekroczenie granicy jest przestępstwem. Analogiczne regulacje obowiązują również w innych krajach. Tym samym ochrona granic państwowych jest istotna zarówno w czasie wojny, jak i pokoju. Niemniej jednak w literaturze przedmiotu słusznie wskazuje się, że zagrożenie bezpieczeństwa granic znacząco wzrasta w czasie wojny⁹. W celu dokonania dalszej analizy omawianego tematu warto zwrócić uwagę na wyrok Sądu Wojewódzkiego w Lublinie z 2 grudnia 2010 roku, w którym sąd podkreślił, że pojęcie „granica

4 I. Butryn, *Przekraczanie granic zewnętrznych państw Układu z Schengen*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2011, nr 14, s. 36.

5 A. Maksimczuk, L. Sidorowicz, *Ochrona granic i obsługa ruchu granicznego*, Warszawa 2007, s. 87–88.

6 Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej, Dz. U. 2015, poz. 930, z późn. zm.

7 Ibidem, art. 1.

8 Warto zauważyć, że 30 grudnia 2023 r. Hubert Schwarz, powołując się w uzasadnieniu m.in. na art. 1 i 3 ustawy o ochronie granicy państwowej, udzielił odpowiedzi na pytanie: „Czy pod terminem »kraj« należy rozumieć terytorium Polski składające się z obszaru lądu + obszary morskie Rzeczypospolitej Polskiej, określone w art. 2 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej?”. Stwierdził: „Pod pojęciem »kraj« należy rozumieć terytorium wewnątrz granic RP. Granica państwowa na morzu przebiega w odległości 12 mil morskich od linii podstawowej lub po zewnętrznej granicy red włączonych do morza terytorialnego. Zewnętrzna granica strefy przyległej jest natomiast oddalona nie więcej niż 24 mile morskie od linii podstawowej. Z uwagi na powyższe strefa przyległa będzie wchodzić w skład terytorium kraju w części, ale nie w całości”. Zob. LEX QA 2419515.

9 J. Paśnik, *Straż Graniczna. Prawne podstawy działania i uprawnień*, Warszawa 2003. Zob. także: B. Mróz, *System ochrony granicy państwowej wobec współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa państwa*, „Journal of Modern Science” 2016, nr 2; G. Balawajder, *Granica państwa jako kategoria wielowymiarowa*, „Border and Regional Studies” 2013, nr 1.

państwowa” nie jest oczywiście tożsame z pojęciem „przejście graniczne”: „Obszar przejścia granicznego stanowi terytorium danego państwa do miejsca, w którym przebiega linia graniczna. Teren przejścia granicznego zalicza się do kategorii drogi krajowej”¹⁰.

Zapewnienie bezpieczeństwa jako ustawowe zadanie Straży Granicznej

W doktrynie pojęcie „bezpieczeństwo” jest różnie definiowane. Biorąc pod uwagę praktyczny wymiar bezpieczeństwa, obejmuje ono wszelką aktywność mającą na celu redukcję ryzyka, podejmowanie wyzwań oraz przeciwdziałanie zagrożeniu jakiegokolwiek podmiotowi¹¹. Czynności te są realizowane przez odpowiednie organy i instytucje, dzięki którym zapewnia się stabilność w tym zakresie. Zarówno na przejściach granicznych, jak i na terenie całego kraju zadania te wykonuje m.in. Straż Graniczna (SG). Ochrona granicy państwowej RP jest najważniejszym zadaniem Straży Granicznej i jednym z głównych zadań Sił Zbrojnych RP zapisanych w Konstytucji RP¹². Straż Graniczna odgrywa ważną rolę w zachowaniu bezpieczeństwa od czasu wstąpienia Polski do strefy Schengen. Warto podkreślić, że celem utworzenia strefy było zjednoczenie państw wchodzących w jej skład. Porozumienie zawarte między państwami członkowskimi doprowadziło do nawiązania nowych relacji partnerskich, a także przyczyniło się do przyjęcia wspólnych uregulowań dotyczących postępowania prowadzonego na terenie państw członkowskich¹³. Nastąpiła wówczas znacząca zmiana priorytetów działań wykonywanych przez Straż Graniczną, czego wyrazem było wzmożenie działań wewnątrz kraju oraz uszczelnienie granicy zewnętrznej Rzeczypospolitej Polskiej¹⁴. Zostały także

10 Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 2 grudnia 2010 r., III SA/Lu 367/10, LEX nr 757129.

11 M. Adamski, J. Rajchel, *Bezzałogowe statki powietrzne*, cz. 1, *Charakterystyka i wykorzystanie*, Dęblin 2013, s. 66–67.

12 Artykuł 26 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm.) stanowi: „1. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej służą ochronie niepodległości państwa i niepodzielności jego terytorium oraz zapewnieniu bezpieczeństwa i nienaruszalności jego granic”.

13 J. Sroka, *Powstanie układu z Schengen – korzyści i skutki z wejścia do Strefy Schengen* [w:] *Straż Graniczna RP w systemie ochrony granicy państwowej*, red. M. Laskowski, Warszawa 2020, s. 33.

14 R. Parczewski, T. Borowczyk, D. Stankowski, *Ochrona granicy państwowej z wykorzystaniem bezzałogowych statków powietrznych*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate” 2021, nr 2, s. 62.

ujednolicone reguły kontroli na granicach zewnętrznych. Tym samym kontrola ruchu granicznego, uwzględniając interesy wszystkich państw stron konwencji, jest przeprowadzana zgodnie z prawem krajowym¹⁵.

Straż Graniczna jest umundurowaną i uzbrojoną formacją państwową, której zadaniem, w prawie polskim, jest ochrona granicy państwowej. Do jej ustawowych zadań należy także kontrola ruchu granicznego oraz zapobieganie i zwalczanie nielegalnej migracji. Pełny katalog zadań ustawodawca wyliczył enumeratywnie w art. 1 ustawy z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej¹⁶. Organem administracji rządowej uprawnionym do kontroli ruchu granicznego i ochrony granicy państwowej jest Komendant Główny Straży Granicznej. Podlega on bezpośrednio ministrowi spraw wewnętrznych. Prezes Rady Ministrów ma uprawnienia do jego powołania i odwołania po złożeniu uprzedniego wniosku przez ministra spraw wewnętrznych. Szczegółowy zakres działania Komendanta Głównego Straży Granicznej statuuje art. 3a ustawy o Straży Granicznej. Powierzone mu zadania wykonuje wraz z podległym mu urzędem – Komendą Główną Straży Granicznej.

W zakresie swoich kompetencji Straż Graniczna współpracuje z innymi podmiotami zarówno krajowymi, jak i międzynarodowymi, które wykonują działania zabezpieczające i ochronne¹⁷. Najwięcej wspólnych przedsięwzięć realizuje z Policją. Ich współpraca obejmuje przede wszystkim: łączność, informatykę, konwojowanie i wydalanie cudzoziemców przebywających nielegalnie na terytorium Polski, a także sprawowanie opieki nad strzeżonymi ośrodkami dla cudzoziemców oraz aresztami deportacyjnymi¹⁸. Ich współdziałanie polega na pełnieniu wspólnych patroli. W ten sposób są wykonywane zadania dotyczące ochrony szlaków komunikacyjnych, kontroli ruchu drogowego czy rozpoznania rejonów, które są szczególnie zagrożone przestępczością graniczną lub kryminalną¹⁹.

15 T. Sieniow, *Acquis Schengen – uwagi ogólne* [w:] *Układ z Schengen – szanse i zagrożenia dla współpracy transgranicznej*, red. A. Kuś, T. Sieniow, Lublin 2007, s. 13–14.

16 Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, t.j., Dz. U. 2023, poz. 1080.

17 Z. Rau, *Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie*, Kraków 2002, s. 82.

18 A. Chomacki, *Straż Graniczna jako element systemu bezpieczeństwa państwa*, „Obronność. Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej” 2012, nr 3, s. 26.

19 Porozumienie Komendanta Głównego Policji i Komendanta Głównego Straży Granicznej z 17 czerwca 2004 r. w sprawie współdziałania Policji i Straży Granicznej, Dz. Urz. KGP 2004, nr 11, poz. 58.

Polskie przepisy dotyczące ochrony granic przed przestępczością zorganizowaną

Niewątpliwie jednymi z głównych zagrożeń bezpieczeństwa państwa są zachowania przestępcze, w tym przestępczość zorganizowana. Instytucją, której zadaniem jest walka z przestępczością zorganizowaną, jest m.in. Straż Graniczna. Oprócz zapewnienia ochrony granic jej ustawowym obowiązkiem jest rozpoznanie, zapobieganie, wykrywanie przestępstw oraz ściganie ich sprawców. Jej zadaniem jest także uniemożliwianie nielegalnego transportu przez granice państwowe odpadów, szkodliwych substancji chemicznych, a także materiałów jądrowych i promieniotwórczych oraz środków odurzających i substancji psychotropowych. Zakazany transport dotyczyć może również: broni, amunicji i materiałów wybuchowych. W wykonywaniu powierzonych jej zadań Służba Graniczna może współpracować z innymi podmiotami zarówno krajowymi, jak i międzynarodowymi podejmującymi działania ochronne i zabezpieczające²⁰.

Ruch migracyjny

Mobilność terytorialna ludności w świecie jest podyktowana różnymi motywacjami. Obecnie wskazuje się, że ludzie podejmują decyzje o przekroczeniu granic państwowych z powodu niedostatecznego poczucia bezpieczeństwa, jakości ludzkiego bytu czy też rozwoju środków transportu²¹. Podkreślić należy, że nielegalna migracja stanowi ważne wyzwanie w zapewnieniu bezpieczeństwa państwa. Znaczny napływ migrantów spowodował, że podczas kontroli osób przyjeżdżających z Unii Europejskiej zostały obniżone standardy ich weryfikacji²². Biorąc pod uwagę wydarzenia we Francji czy Włoszech, trzeba przyznać, że sytuacja ta budzi uzasadnioną obawę społeczeństwa. Niepokój wywołują również migranci z Rosji, którzy wprawdzie zamieszkują w krajach Unii Europejskiej, ale otwarcie popierają działania militarne przeciwko Ukrainie czy rosyjską działalność szpiegowską. Ponieważ Polska wspiera Ukrainę

20 Z. Rau, op. cit.

21 A. Maksimczuk, L. Sidorowicz, *Ochrona granic a międzynarodowy ruch osobowy* [w:] eidem, *Ochrona granic i obsługa ruchu granicznego*, Warszawa 2007.

22 A. Kukuła, *Ochrona granicy państwowej przez Siły Zbrojne RP w warunkach nielegalnej migracji*, „Zeszyty Naukowe Pro Publico Bono” 2022, nr 1, s. 351.

w jej działaniach, a jest krajem przyfrontowym, więc niezwykle istotne jest podejmowanie czynności uniemożliwiających swobodne przekraczanie granic. W tym celu są niezbędne trwałe i sprawdzone standardy bezpieczeństwa. Nielegalną migrację zdecydowanie utrudniają wybudowane instalacje graniczne. Doskonały przykład stanowi instalacja stworzona przez Polskę na granicy z Białorusią, która stała się z kolei inspiracją dla działań podjętych przez Finlandię na granicy z Federacją Rosyjską. Warto zauważyć, że na granicy Polski z Białorusią operacje hybrydowe trwają nieprzerwanie od 2021 roku. Początkowo polegały na szturmowaniu przejść granicznych przez nielegalnych migrantów (oczywiście ze wsparciem służb białoruskich) w celu przedostania się na terytorium Polski²³. W wielu krajach bariery na granicach zbudowano głównie ze względu na zagrożenia bezpieczeństwa spowodowane nielegalną migracją. Takie zabezpieczenia funkcjonują nie tylko na granicy polsko-białoruskiej czy fińsko-rosyjskiej, lecz także m.in. na granicy amerykańsko-meksykańskiej²⁴. Wykorzystując migrantów, podmioty białoruskie dążyły do wywołania destabilizacji sytuacji wewnętrznej zarówno w Polsce, jak i w innych krajach Unii Europejskiej²⁵. Kryzys migracyjny trwa do dziś i nic nie wskazuje na to, żeby sytuacja ta miała ulec zmianie. Co więcej, jest prawdopodobne, że Federacja Rosyjska i Republika Białorusi będą dalej inicjowały duże ruchy grup migrantów z Afryki oraz krajów Bliskiego Wschodu w celu wykorzystania ich do realizacji własnej polityki zewnętrznej i wewnętrznej.

W celu uniknięcia destabilizacji Rzeczypospolitej Polskiej na skutek przerwania ogromnej liczby ludzi postuluje się dalsze wzmocnienie ochrony granicy państwa oraz przygotowanie planu przeprowadzenia ewentualnej sprawnej asymilacji napływających migrantów²⁶. Masowe ruchy migracyjne charakteryzują się znaczną dynamiką, a postępująca globalizacja przyczynia się znacznie do jej nasilenia. Zważywszy na powyższe, za słuszne należy uznać prace nad kolejnymi procedurami mającymi umożliwić i ulepszać przyjmowanie

23 E. Żywucka-Kozłowska, I. Malinowska, *Protecting the polish – belarusian border and the war in Ukraine* [w:] *Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна науково-практична конференція, 23 листопада 2023 року, Хмельницький* 2024, s. 140.

24 L. Shpilchak, E. Żywucka-Kozłowska, R. Broniecka, *The limit of endurance. A few comments on the protection of the state border* [w:] *ibidem...*, s. 362.

25 K. Chochowski, *Kryzys na granicy polsko-białoruskiej jako przejaw wojny hybrydowej: aspekty administracyjnoprawne*, „Roczniki Nauk Społecznych” 2021, nr 13, s. 81–82.

26 A. Olech, Z. Śliwa, *Wyzwania w kontekście migracji i kryzys na granicy polsko-białoruskiej*, „Wiedza Obronna” 2022, t. 278, nr 1, s. 92–94.

osób z innych państw, w odniesieniu do zmieniających się realiów międzynarodowych. Transparentność tych działań bezsprzecznie stanowiłaby czynnik poprawiający bezpieczeństwo obu stron – zarówno migrantów, jak i państw przyjmujących.

Wnioski z wojny na Ukrainie

Agresywna polityka zagraniczna Federacji Rosyjskiej jest czynnikiem istotnie wpływającym na bezpieczeństwo Polski. Wydarzenia, które miały i mają miejsce na Ukrainie, ewidentnie stanowią dowód realnego zagrożenia mogącego dotknąć, pośrednio i bezpośrednio, także inne państwa. Działania agresora uświadamiają, że do skutecznego zminimalizowania potencjalnego zagrożenia niezbędna jest natychmiastowa i zdecydowana reakcja odpowiednich struktur państwa odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne. W polskich warunkach to Straż Graniczna oraz Policja odgrywają główną rolę w ochronie państwa. W doktrynie wyodrębnia się trzy filary skuteczności ich działania:

- siła – głównie liczba i kompetencje funkcjonariuszy;
- środki – np. zaplecze logistyczne;
- taktyka – czyli umiejętności i kompetencje²⁷.

Zadania czasu pokojowego są wykonywane przez Straż Graniczną także podczas wojny, są one jednak wówczas rozbudowane o czynności konieczne do współdziałania z Siłami Zbrojnymi Rzeczypospolitej Polskiej.

W początkowej fazie wojny wróg ma zazwyczaj przewagę zarówno liczebną, jak i jakościową. Dlatego przyjmuje się, że na tym etapie będą prowadzone działania podstawowe sił zbrojnych oraz innych podmiotów sektora bezpieczeństwa i obrony w celu powstrzymania wojsk wroga. Do podstawowych czynników mających bezpośredni wpływ na jakość i skuteczność podejmowanych działań zalicza się: terminowe wykrywanie jednostek wroga, monitorowanie działań swoich oddziałów, informowanie dowódcy oddziału, zwiększenie zwrotności i możliwości marszowych oraz mobilności oddziałów²⁸. Ważną rolę odgrywa również gromadzenie i analiza danych wywiadowczych. Obejmują one informacje dotyczące działań wroga oraz przyjęte przez niego

27 J.R. Truchan, op. cit., s. 7.

28 А. Білорус, А. Білорус, К. Вергелес, *Особливості організації та ведення засадних дій у сучасних умовах ведення війни* [w:] *Сектор безпеки і оборони України...*, s. 69, 70.

założenia taktyczne, posiadaną broń oraz wyposażenie techniczne. Uzyskane informacje mają na celu wczesne rozpoznanie potencjalnych zagrożeń i podjęcie środków zapobiegawczych²⁹.

Współczesnym wyzwaniem w zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego państwa jest doskonalenie metod i środków zapewniających bezpieczeństwo granic. Istotną rolę odgrywa tu lotnictwo, które na terenach przygranicznych z wykorzystaniem dronów może monitorować przestrzeń powietrzną. Umożliwia to wykrycie przestępstw, głównie nielegalnego przemytu osób, wyrobów akcyzowych, wylesienia czy kłusownictwa³⁰.

Po zakończeniu wojny nadchodzi okres powojenny. Są to lata, w których państwo i społeczeństwo zaczyna się odradzać, odbudowywać i przystosowywać do nowej rzeczywistości. W tym czasie zwykle pojawiają się różne wyzwania związane z odbudową infrastruktury oraz gospodarki. Następuje powolna adaptacja do zmian w środowisku politycznym i społeczno-kulturowym. W okresie powojennym ochrona granicy staje się ważnym zadaniem dla zagwarantowania bezpieczeństwa narodowego i stabilności państwa. Wskazuje się, iż główne aspekty, które należy wziąć pod uwagę przy zapewnieniu ochrony granicy państwowej w okresie powojennym, to:

- obecność wojskowa – po wojnie ważne jest zapewnienie właściwej obecności wojskowej na granicy państwowej tak, żeby w odpowiednim czasie zareagować na możliwe działania prowokacyjne i naruszenia reżimu granicy państwowej;
- wysiłki dyplomatyczne – rozwiązywanie ewentualnych konfliktów i kwestii spornych drogą dyplomatyczną;
- zbieranie informacji – przetwarzanie i analiza są istotnymi elementami oceny potencjalnych zagrożeń oraz skłaniają do opracowania skutecznej strategii zapobiegawczej;
- zastosowanie nowoczesnych technologii – radary, kamery monitorujące i inne czujniki, bezzałogowe statki powietrzne mogą znacząco poprawić skuteczność monitorowania przestrzegania reżimu;

29 О. Фаріон, О. Бека, *Рекомендації начальнику прикордонного загону щодо організації спеціальних заходів з пошуку та ліквідації диверсійно-розвідувальних груп противника* [w:] *ibidem*, s. 340, 341.

30 Д. Черноусов, *Обґрунтування методики з оцінки ефективності застосування підрозділу повітряної розвідки в охороні державного кордону* [w:] *ibidem*, s. 354, 355.

- rozwój infrastruktury, poprawa infrastruktury – przede wszystkim: drogi, mosty, punkty obserwacyjne, stałe punkty kontrolne, które zapewnią jednostkom skuteczne wykonywanie obowiązków ochrony granicy państwowej;
- zaangażowanie lokalnej społeczności do ochrony granic – może stanowić istotne źródło informacji i wsparcia;
- przeprowadzanie szkoleń – szkolenia personelu jednostek bezpieczeństwa państwa odpowiedzialnych za ochronę granicy państwowej mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu profesjonalizmu i właściwych kompetencji w czasie zagrożenia.

Zważywszy na powyższe, bezsprzecznie należy stwierdzić, że zapewnienie ochrony granicy państwowej w okresie powojennym jest zadaniem złożonym, wymagającym zrównoważonego podejścia i współpracy różnych podmiotów sektora bezpieczeństwa oraz obronności i organów państwowych. Niemniej jednak można przyjąć, że odpowiednio zaprojektowana strategia wpłynie pozytywnie na bezpieczeństwo narodowe oraz ochronę niezależności i suwerenności państwowej³¹.

Zakończenie

Wskazane regulacje wyznaczają służbom niezbędne działania mające na celu ochronę granic państwowym. Należy postulować, żeby doskonalenie systemów odbywało się w sposób ciągły i kompleksowy, dostosowany do realiów zmieniającej się rzeczywistości, do których należą obecnie działania wojenne prowadzone przez Federację Rosyjską w Ukrainie. Pozwoli to na osiągnięcie celu zagwarantowania sprawnej obsługi ruchu granicznego z jednoczesnym zapewnieniem należytego zabezpieczenia granic państwowych.

Bibliografia

- Adamski M., Rajchel J., *Bezzałogowe statki powietrzne, cz. 1, Charakterystyka i wykorzystanie*, Dęblin 2013.
- Balawajder G., *Granica państwa jako kategoria wielowymiarowa*, „Border and Regional Studies” 2013, nr 1.
- Білорус А., Білорус А., Вергелес К., *Особливості організації та ведення засадних дій у сучасних умовах ведення війни [w:] Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна наукова-практична конференція, 23 листопада 2023 року, Хмельницький 2024.*

31 Г. Магась, О. Більковський, *Захист державного кордону у післявоєнний період: ключові аспекти* [w:] *ibidem*, s. 222, 223.

- Butryn I., *Przekraczanie granic zewnętrznych państw Układu z Schengen*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” 2011, nr 14.
- Chochowski K., *Kryzys na granicy polsko-białoruskiej jako przejaw wojny hybrydowej aspekty administracyjnoprawne*, „Roczniki Nauk Społecznych” 2021, nr 13.
- Chomacki A., *Straż Graniczna jako element systemu bezpieczeństwa państwa*, „Obronność. Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej” 2012, nr 3.
- Черноусов Д., *Обґрунтування методики з оцінки ефективності застосування підрозділу повітряної розвідки в охороні державного кордону [w:] Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна наукова-практична конференція, 23 листопада 2023 року, Хмельницький 2024.*
- Фаріон О., Бека О., *Рекомендації начальнику прикордонного загону щодо організації спеціальних заходів з пошуку та ліквідації диверсійно-розвідувальних груп противника [w:] Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна наукова-практична конференція, 23 листопада 2023 року, Хмельницький 2024.*
- Kubicka E., *O pojęciu granicy raz jeszcze*, „Linguistica Copernicana” 2012, nr 1.
- Kukuła A., *Ochrona granicy państwowej przez Siły Zbrojne RP w warunkach nielegalnej migracji*, „Zeszyty Naukowe Pro Publico Bono” 2022, nr 1.
- Lubiewski P., *Granice Rzeczypospolitej Polskiej jako wyzwanie dla bezpieczeństwa państwa*, „Przegląd Policyjny” 2019, nr spec.
- Магась Г., Біньковський О., *Захист державного кордону у післявоєнний період: ключові аспекти [w:] Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна наукова-практична конференція, 23 листопада 2023 року, Хмельницький 2024.*
- Maksimczuk A., Sidorowicz L., *Ochrona granic i obsługa ruchu granicznego*, Warszawa 2007.
- Mróz B., *System ochrony granicy państwowej wobec współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa państwa*, „Journal of Modern Science” 2016, nr 2.
- Olech A., Śliwa Z., *Wyzwania w kontekście migracji i kryzys na granicy polsko-białoruskiej*, „Wiedza Obronna” 2022, t. 278, nr 1.
- Parczewski R., Borowczyk T., Stankowski D., *Ochrona granicy państwowej z wykorzystaniem bezzałogowych statków powietrznych*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia de Securitate” 2021, nr 2.
- Paśnik J., *Straż Graniczna. Prawne podstawy działania i uprawnień*, Warszawa 2003.
- Rau Z., *Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie*, Kraków 2002.
- Shpilchak L., Żywucka-Kozłowska E., Broniecka R., *The limit of endurance. A few comments on the protection of the state border [w:] Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна наукова-практична конференція 23 листопада 2023 року, Хмельницький 2024.*
- Sieniow T., *Acquis Schengen – uwagi ogólne [w:] Układ z Schengen – szanse i zagrożenia dla współpracy transgranicznej*, red. A. Kuś, T. Sieniow, Lublin 2007.
- Sroka J., *Powstanie układu z Schengen – korzyści i skutki z wejścia do Strefy Schengen [w:] Straż Graniczna RP w systemie ochrony granicy państwowej*, red. M. Laskowski, Warszawa 2020.
- Truchan J.R., *Wybrane obszary współdziałania Policji i Straży Granicznej w ochronie granicy Polski – zewnętrznej granicy Unii Europejskiej*, Szczytno 2016.
- Żywucka-Kozłowska E., Malinowska I., *Protecting the polish – belarusian border and the war in Ukraine [w:] Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану: II Міжнародна наукова-практична конференція, 23 листопада 2023 року, Хмельницький 2024.*

Security of the Border of the Republic of Poland in the Light of the Armed Conflict in Ukraine

Abstract

The article discusses the statutory tasks of the Border Guard as a Polish security formation. After Poland joined the Schengen Area, the external border became the common border of the European Union. Illegal migration poses a significant challenge to ensuring state security. It becomes necessary to take actions to minimize the threats related to illegal migration. Ensuring effective protection of the state border is necessary to maintain its inviolability. Undoubtedly, the threat to border security increases significantly in times of war. The current Russian aggression in Ukraine determines the need to build security structures that will be able to counter modern threats.

Key words: state border, security, war, migration, Border Guard